

Marta Ivanšek

Vladimir Bratuš. Majda Šuravec Lajovič. Magda Fornazaric Kocmut. Nives Kalin Vehovar. Juta Krulc. Seta Mušič. Dušana Šantet Kanoni. Gizela Suklje. Branka Čancig Novak

Marta Ivanšek (roj. / née Ravnikar)

Ljubljana, 1920 – Vrhnika, 2009

Diplomirala je leta 1951 pri prof. Jožetu Plečniku, med študijem pa je sodelovala tudi v seminarju starejšega brata, prof. Edvarda Ravnikarja. Po diplomi je delala v podjetju Dom in pri Slovenijaprojektu. Leta 1954 je skupaj s Francetom Ivanškom odšla na petletno delo in Stockholm na Švedskem. Delala je v biroju Davida Helldéna, kasneje pa v biroju arhitekta Georga Varhelyja. Po povratku (1959) sta se z Ivanškom zaposlila na Urbanističnem inštitutu, nato pa ustanovila samostojni biro Studio za stanovanje in opremo, kasneje preimenovan v Ambient.

Delovala je na področju stanovanjske gradnje, katere se je lotevala celovito, od urbanističnega in arhitekturnega urejanja stanovanjskih naselij do notranje opreme, pa tudi od domov za vsakdanjega uporabnika do tistih, ki so prilagojeni ljudem s posebnimi potrebami. Poleg projektiranja je njen delo vključevalo še stanovanjsko raziskovanje in ozaveščanje o pomenu stanovanjske kulture. Za izjemne inovacije v arhitekturi in oblikovanju interierja je leta 1986 skupaj s Francetom Ivanškom prejela švedsko nagrado IKEA.

She graduated in 1951 under Prof. Jože Plečnik; during her studies she was involved in the seminar of her older brother, Prof. Edvard Ravnikar. After her graduation, she worked for companies Dom and Slovenija projekt. In 1954 she, together with France Ivanšek, went to Stockholm, Sweden, where she worked for five years. She worked in David Helldén's and then in Georg Varhely's architectural offices. After their return (1959), France Ivanšek and she became employed at Urbanistični inštitut, but then they founded their own office, Studio za stanovanje in opremo, which was later renamed into Ambient.

She worked in housing construction which she tackled comprehensively, i.e. from urban planning of residential areas to housing and interior design and from homes for the everyday user to those adapted for people with special needs. Next to design, her work included housing research and awareness-raising about the importance of the housing culture. For their exceptional innovations in architecture and interior design, she and France Ivanšek were awarded the Swedish IKEA award in 1986.

Dela (izbor) / Works (selection)

- Notranja oprema trgovine Dom na vogalu Cankarjeve in Beethovnove ulice / Interior design of the store Dom on the corner of Cankarjeva and Beethovnova streets, Ljubljana, 1952
- Kuhinja Svea (soavtor France Ivanšek) / Svea Kitchen (co-author France Ivanšek), 1960
- Anketna raziskava 195 stanovanj v Savskem naselju (soavtor France Ivanšek) / Survey among 195 housing units in Savsko naselje (co-author France Ivanšek), Ljubljana, 1961
- Regalno pohištvo Studio OSLO (soavtor France Ivanšek) / Shelving furniture Studio OSLO (co-author France Ivanšek), Meblo, 1964
- Razstava Sodobna oprema, Jurček na Gospodarskem razstavišču (soavtor France Ivanšek) / Exhibition Contemporary Equipment, Jurček at Gospodarsko razstavišče (co-author France Ivanšek), Ljubljana, 1964
- Prodajni in razstavni salon Interier (soavtor France Ivanšek) / Interier shop (co-author France Ivanšek), Ljubljana, 1965
- Notranja oprema Doma upokojencev Tabor (soavtor France Ivanšek) / Interior design of retirement home Tabor (co-author France Ivanšek), Ljubljana, 1965
- Naselje atrijskih hiš Murgle (soavtor France Ivanšek) / Neighbourhood of atrium houses in Murgle (co-author France Ivanšek), Ljubljana, 1966–1988
- Dom upokojencev Poljane I (soavtor France Ivanšek) / Retirement home Poljane I (co-author France Ivanšek), Ljubljana, 1975
- Dom upokojencev Kolezija (soavtor France Ivanšek) / Retirement home Kolezija (co-author France Ivanšek), Ljubljana, 1982

Kuhinja Svea / Svea Kitchen, 1960

Kuhinja Svea sta Ivanška zasnovala leta 1960 za Lesno industrijsko podjetje v Zagorju ob Savi, ki je z novim izdelkom prevzelo tudi njegovo ime. Kuhinjske elemente je določal prilagodljiv sistem, ki je dopuščal različne možnosti postavljanja v prostor glede na želje, potrebe in finančne zmožnosti kupca. Svea je bila prva množično izvedena moderna t.i. laboratorijska kuhinja v slovenski serijski proizvodnji.

Naselje atrijskih hiš Murgle / Settlement of Atrium Houses in Murgle, Ljubljana, 1966–1988

Na podlagi raziskav sta Ivanška odkrila, da si kljub pospešeni visoki stanovanjski gradnji večina ljudi želi živeti v hiši z vrtom. Zato sta podprla enodružinsko gradnjo v nizki in zgoščeni obliki, ki nudi njenou udobje ob manjši porabi zemlje. Z ednim od realiziranih načrtovanih naselij vrstnih pritličnih hiš Murgle v Ljubljani sta dokazala, da nizka gosta pozidava lahko konkurira blokom. Arhitekta sta dobila prvo potrditev pravilne odločitve in kakovostnega načrtovanja s Plečnikovo nagrado leta 1973 in drugo z dejstvom, da so Murgle kmalu postale ena od najbolj zaželenih sosesk.

Prodajni in razstavni salon / Interier Shop, Ljubljana, 1965

Ivanška sta leta 1965 v Ljubljani nasproti Rotovža odprla stalni razstavni in prodajni salon za sodobno stanovanjsko opremo Interier, leta 1970 pa še Ambient v Mariboru. Trgovini sta slovenskemu tržišču prvič ponudili večjo in boljšo izbiro notranje opreme, sprva iz Jugoslavije in kasneje iz tujine, predvsem iz skandinavskih dežel, Nemčije in Italije. Marta Ivanšek je poleg vsakdanjega dela v Interierju oblikovala tudi nekaj prodajnih izdelkov.

Notranja oprema trgovine Dom na vogalu Cankarjeve in Beethovnove ulice / Interior Design of the Store Dom on the Corner of Cankarjeva and Beethovnova streets, Ljubljana, 1952

Marta Ivanšek je študij zaključila leta 1951, po diplomi pa se je zaposlila v trgovini Dom na Cankarjevi ulici v Ljubljani, ki jo je tudi opremila. Rdeča nit opreme je bila luknjana in prepogibana pločevina, ki se je pojavljala tako v obliki stolov kot miznih nog, zaprtja kurjave v izložbah in ograje na galeriji.

Notranja oprema Doma upokojencev Tabor / Interior Design of the Retirement Home Tabor, Ljubljana, 1965

Ivanška sta v svojem delu izhajala iz prepričanja, da je kvaliteten stanovanjski prostor ena izmed osnovnih potreb vsakega človeka, tudi starejšega. S predhodnimi raziskavami sta se sprva lotila opreme, prilagojene starejšim (Dom upokojencev Tabor v Ljubljani, 1965) in nato še gradnje stanovanjskih objektov. Uspelo jima je postaviti le dva od načrtovanih, Dom upokojencev na Poljanah (1973–1975) in na Koleziji (1979–1982) v Ljubljani.

